

Revoluții românești de buzunar la Seul

Revoluții de buzunar

Artiști: Matei Bejenaru, Anca Benera & Arnold Estefan, Irina Botea, Radu Cioca, Ștefan Constantinescu, Dana Popa, Florin Dan Prodan, Șerban Savu
Curatoare: Simona Nastac, 2 - 18 aprilie 2015, Korea Foundation Gallery, Seul

Text de / Text by LYUDMILA ATANASOVA

Pe afișul de la intrarea în clădirea Mirae Asset Building din centrul Seului scrie „Revoluții de buzunar”, anunțând că actuala expoziție este dedicată artei contemporane românești. Pentru o bulgăroaică aflată la Seul, orice lucru venit din Balcani, chiar de oriunde din Europa, are un aer apropiat și familiar. Curioasă, intru în holul alb spațios, unde aflu informații despre expoziție de la un uriaș birou de recepție. Brusc, aud zgomot de pași grăbiți și cuvinte rostite intens. Strigăte. În română. Intrigată, mă grăbesc în direcția agitației. După colț, e proiectată o instalație video. Recunosc imediat imaginile de la revoluția din decembrie 1989.

Nu realizasem că imaginile mi s-au întipărit în conștiință. Îmi amintesc cum priveam știrile în direct la televizor, cu tatăl meu, și cum discutam evenimentele din România vecină. Cu o privire rapidă în jur, încerc să cuprind întreaga expoziție dintr-un foc. Ochii îmi sunt atrași spre două șiruri de fotografii. O fabrică în ruine, care se înalță deasupra unor copaci înfrunziți, țevi ruginite care se întind printre blocuri vechi, o bucătărie cu faianța dezlipindu-se de pe pereți. Înconjuțați de beton și înghesuți în camere cu aer închis sunt tineri plini de culoare – care se machiază, fumează, joacă jocuri pe calculator, se sărută. Oamenii și locurile acestea îmi sunt familiare. În câteva imagini, Dana Popa a reușit să prindă identitatea tulburată a generației post-comuniste.

O masă și un scaun singuratic te invită la următoarea lucrare expusă – cartea semnată de Anca Benera & Arnold Estefan, *Materie și istorie*. Mănușile albe pe care trebuie să le porți pentru a întoarce paginile se adaugă poziției de explorator pe care vizitatorul o adoptă involuntar. Secvența de fotografii ale unor locuri publice a capturat schimbările de spații și de valori, desfășurate în timp, pentru a conștientiza ideea că observatorul este de fapt un produs a ceea ce este observat.

O conștientizare similară o evocă și cartea pop-up a lui Ștefan Constantinescu, *Epoca de aur pentru*

copii, expusă în același mod pe o altă masă, de cealaltă parte a încăperii. Ilustrația cu ajutorul unor fotografii și scurte texte explicative e menită să îi povestească fiului viața pe care a dus-o tatăl său în regimul comunist. Un băiat timid, cu o cravată roșie în jurul gâtului. Explicația de sub fotografie îi spune cititorului despre Organizația de Pionieri a copiilor, pe un ton blând, părintesc. Imagini îngrozitoare de la cutremurul din Vrancea. Familia într-o călătorie, cu Trabantul pe post de vedetă în poză. Un frigider gol. Rațiile la alimente. Revoluția. În povestirea supraviețuirii, trauma este tratată aproape cu duioșie, întrucât s-a întipărit în memoria tinereții fiecăruia.

Șase portrete și un pulover de Florin Dan Prodan îl atrage pe vizitator în destinele a șase oameni / personalități colective, ale căror vieți au fost puse la mila Regimului – Studentul, Mama, Robotul, Țăranul, Prețul și Scriitorul. Fiecărei victime îi revine un spațiu pe perete. Ele primesc glas prin scrisori poetice alcătuite în cuvinte puternice. Obiecte personale dispuse ca într-un muzeu adaugă tușe portretelor și subliniază absența proprietarilor lor, care au dispărut în închisorile comuniste. Un pulover negru uzat, care are propria sa voce, povestește cum a trecut de la un prizonier la altul. Este povestea unor oameni diferiți, uniți de același destin tragic și... de pulover.

Muncitorii dintr-o uzină de prelucrare a oțelului din Iași au încercat să își găsească vocile și să se exprime chiar în mijlocul monotoniei oprimate a vieții cotidiene. În *Lupta cu inerția*, un documentar de 14 minute, Matei Bejenaru surprinde un grup de oameni aspri care și-au creat propriul lor cântec de poezie. Unul dintre muncitori, acum trecut de 80 de ani, povestește despre încercările lor, la început timide, dar treptat din ce în ce mai sigure pe ele, de a găsi o supapă pentru gândurile și emoțiile înăbușite de sistem.

Zumzetul surd al mașinilor din filmul lui Bejenaru contrastează cu strigătele abrupte și discursurile pline de patos care se aud de la celălalt capăt al sălii, unde rulează instalația video a Irinei Botea, *Audiții pentru o revoluție*. Lucrarea constă din două înregistrări ce rulează paralel una cu cealaltă – cea a evenimentelor reale din 24 decembrie 1989, și cealaltă, a acelorași circumstanțe, reînscenate de studenții de la Universitatea din Chicago. Stângăcia studenților americani care vorbesc românește, combinată cu imitația lor zeloasă dar brută a vocilor, posturilor și mișcării corpurilor participanților reali la acel moment crucial din istoria României, creează un efect defamiliarizant asupra desfășurării bine cunoscute a evenimentelor. Datorită reevaluării sugerate, oamenii reali din 1989 încep ei înșiși să pară niște actori pe o scenă, dirijați de cineva puternic și invizibil.

Cum simt vizitatorii coreeni experiența acestei expoziții? Lee Seul Ki, o tânără fermecătoare, care a absolvit facultatea de arte și lucrează aici ca ghid cu jumătate de normă, e dornică să ajute fiecare vizitator să înțeleagă cât de mult posibil din expoziție. A făcut propriile sale cercetări despre România și în timp ce ne explică despre lucrările de artă, ne împărtășește propriile sale impresii și implică publicul într-o discuție, ca și cum s-ar strădui să descopere mai multe împreună. O întreb dacă, pentru o coreeană, exponatele evocă

asocieri legate de Coreea de Nord. Răspunsul ei mă surprinde. Coreenii deslușesc sensul exponatelor bazându-se pe amintirile lor despre regimul autoritar al anilor șaptezeci și optzeci.

Revoluții de buzunar este despre memorie și traumă. O societate similară cu cea narată în expoziție există nu în trecut, ci în prezent, la doar 60 de km distanță de străzile înșorite și pline de viață ale Seulului. Nu este o amintire, ci o realitate. Pentru majoritatea sud-coreenilor, este totuși o realitate paralelă, aproape mitică, una care abia dacă are impact asupra vieții lor de zi cu zi. Divizarea și alienarea sunt absolute. Trauma se produce acum. E nevoie de distanțarea în timp pentru a o conștientiza și a o vindeca. Cu toate acestea, căutările individuale legate de libertate și expresia de sine sunt universale. De aceea, povestea *Revoluțiilor românești de buzunar* are capacitatea să atingă oameni diferiți și să clădească pe experiențele lor diverse pentru a afirma puterea umanității lor.

Summary:

Pocket Revolutions is about Romanian's memory and trauma. A society similar to the one narrated in the exhibition exists not in the past but in the present, just some sixty kilometers away from the sunny bustling streets of Seoul. It is not a memory, but a reality. To most South Korean people, though, it is a parallel, almost mythical reality, which hardly ever impacts their everyday lives. The division and the alienation are absolute. The trauma is being inflicted now. It needs the distance of time to be realized and dealt with. But the individual's pursuits of freedom and self-expression are universal. That is why the story of the Romanian Pocket Revolutions possesses the ability to reach different people and build on their various experiences to assert the power of their humanity.

dreapta, de sus în jos:

Dana Popa, *Our Father Ceaușescu*, (detail), 2012, photographic montage, 52 C-type prints 26x26 cm; Foto/Photo: Joon-Ho Jang. Copyright © 2015 Korea Foundation

Radu Cioca, *Being Built*, 2014, rășină și metal / resin and metal, 85x75x5.5 cm; Foto/Photo: Joon-Ho Jang. Copyright © 2015 Korea Foundation

Ștefan Constantinescu, *The Golden Age for Children (2008)* carte interactivă / pop-up interactive book; Foto/Photo: Joon-Ho Jang. Copyright © 2015 Korea Foundation

pagina alăturată:

Imagine din expoziția *Pocket Revolutions* cu vizitatori în fața lucrării *Matter and History (2007-2011)* de Anca Benera & Arnold Estefan; Foto/Photo: Lyudmila Atanasova, 2015

